ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΥ ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

Ἡ φωτιὰ ἦταν ἡ μόνη συντροφιὰ τοῦ Γέρω-Ντάλα !

Αὐτὴ τοῦ σφύριζε τραγούδια τῆς καλοκαιριᾶς καὶ τῆς θυέλλης στὴ γωνιά, αὐτὴ τοῦ γλύκαινε τὴν καρδιά, αὐτὴ τοῦ ἐθέρμαινε τὸ παγωμένο σῶμα, αὐτὴ τοῦ ὕφαινε ὄνειρα χρυσᾶ καὶ ὁλοπόρφυρα φαντάσματα, τὰ μακρυνὰ τὰ βράδυα τοῦ χειμῶνα ! Καὶ τὶς μεγάλες τὶς γιορτές, κλεισμένος μέσα στὸ παλιὸ τὸ σπίτι του, μὲ τοὺς χορταριασμένους τοίχους καὶ τὴ σκεβρωμένη τὴν ξυλόδεση, τὴν ἄναβε καὶ τὴν λαμπάδιαζε, κι' ἐχαίρετο Χριστούγεννα, κι' ἐγιόρταζε μὲ τοὺς φανταστικοὺς τῶν φλογῶν χορούς, μὲ τσιρίσματα τῶν φύλλων, τοὺς κρακισμοὺς τῶν πουρναριῶν καὶ τῶν κούτσουρων τὰ παραπονιάρικα σφυρίγματα. Καὶ γύρω στοὺς ψηλοὺς καὶ σκοτεινοὺς τοὺς τοίχους, τοὺς τοίχους τοὺς γυμνούς, σκιὲς μεγάλες ἐσάλευαν, σᾶν σκιὲς πεθαμένων ποὺ κατέβηκαν μαζύ του γιὰ γιορτάσουν. Καὶ ἔμενε ὁ Ντάλας ὧρες ἔτσι ἀρκετές, ταξειδεύοντας σὲ ἄλλους κόσμους, κόσμους μακρυνούς, ὀνειρευτοὺς κι' ἄφαστους.

Ἔζοῦσε ἐκεῖ μὲ τὶς παληὲς σκιὲς τοῦ παρελθόντος

Βυθισμένος μέσα στὸν ἑαυτό του γιόρταζε εὐτυχὴς μὲ τὴν ψυχή του καὶ τὰ ὄνειρά του. Ἐκεῖ κοντά του, στερνοί του φίλοι κι' ἀχώριστοί του σύντροφοι, ὅλα τὰ παληά του πράγματα, τῆς ζωῆς του ἀπομεινάρια, παραστέκαν. Ἐκεῖ τὸ κοφτερὸ τὸ γιαταγάνι ποὺ χόρτασε αἷμα τούρκικο, ἐκεῖ τὸ ἀσημένιο τάσι, ποὺ μὲ κρασὶ δρόσιζε καὶ στύλωνε τὰ παλληκάρια ὕστερ' ἀπὸ τὴν μάχη, ἐκεῖ τὸ μαυρισμένο εἰκόνισμα, ἐκεῖ τὸ σκεβρωμένο τῆς προμάμμης του σεντοῦκι, ὅλα μαζύ του γιόρταζαν, θαρρεῖς.

Καὶ ἡ φωτιὰ ἔπαιζε καὶ σφύραγε καὶ τριζοβολοῦσε κ' ἡ φλόγες κατακόκκινες τριγύριζαν καὶ γλύφανε τῶν ξύλων τὰ πλευρά. Τὴν εἶχε ἀνάψει μὲ κούτσουρα χλωρά, ποὺ μοναχός του ὁ Γέρω-Ντάλας, ἐμάζεψε τὴν παραμονὴ στὸ δάσος. Κούτσουρα στοιχειωμένων κλαρικῶν, ποὺ γέρασαν μέσα στοῦ δρόμου τὴν ἀγριάδα καὶ τὸ σκιερὸ μυστήριο...

Ἔβραζαν μέσα οἱ χυμοί των θυμωμένοι καὶ ἴδρωναν καὶ ἔσταζαν ὅλη τους τὴ δροσιά, ὅλη τὴ χλωράδα, στὰ χρυσᾶ, τὰ ἀναμμένα κάρβουνα.

— Κι' ἄλλος ἀκόμα σύντροφος ! ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ὁ Ντάλας, σὲ κάθε κλαριὸ ὅπου ἔκοβε στὸ δάσος γιὰ νὰ τὸ κουβαλήση στὸ σπίτι του.

Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν καλοῦσαν τοὺς πιστοὺς σὴν λειτουργία.

— Κι' ἄλλος ἀκόμα σύντροφος !

Ὤ, τὶ καλοὶ ποὺ εἶνε οἱ σύντροφοι αὐτοί, τώρα ποὺ ὅλα γύρω πέθαναν κ' γερασμένα τ' ἄψυχα τρικοβολᾶν σὰν παρηγοριὰ νὰ τοῦ ξητοῦνε ! ..

***

Μεσάνυχτα θὰ εἶνε πειά ! Ὄξω τὰ σήμαντρα καλοῦν τοὺς Χριστιανοὺς στὴ λειτουργία. Κρυστάλλινες φωνὲς καὶ ἦχοι χύνονται καὶ γεμίζουν τὸν ἀστεροκέντητο τὸν οὐρανό, σᾶν ἄγγελοι νὰ βνῆκαν ἀπὸ τοὺς γαλάξιους τρούλους ι ν ναῶν καὶ τὰ ψηλὰ καμπαναριά, νὰ διαλαλήσουν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τὴν Γέννησι.

Τὰ ξῦλα ἔπαψαν πειὰ νὰ θυμώνουν, τὸ σφύριγμα γίνηκε μουρμούρισμα καὶ μίκρυναν ἡ φλόγες, μενεξεδένιες πειά, σᾶν νὰ μαζευτῆκαν ν' ἀκούσουν τῶν πυρωμένων ξύλων τὸ μουρμουρητὸ καὶ τὴν παραπονετικὴ διήγησι :

— «.... Χριστούγεννα !... Σᾶν σήμερα—λέει τὸ ἔλατο—σκλαβιὰ ἐπλάκωνε τὸν τόπο μας, σκλαβιὰ βαρειὰ σᾶν τὸ μολύβι. Πόσους ἀρματωλοὺς καὶ κλέφτες τὰ κλαδιά μου, δὲν ἐκράτησα !... Πόσοι δὲν γιόρτασαν τοῦ Θεοῦ τὴ Γέννησι, δαγκώνοντας τὸ βόλι καὶ προσκεφάλι ἔχοντας τὰ χιονισμένα μου κλαριά. Καὶ ὅμως, ποτὲ καρδιὰ δὲν χτύπησε θερμότερα γιὰ τὴν Γέννησι τοῦ Θεανθρώπου καὶ ποτὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς δὲν εἶδαν τόσα χρώματα σὲ γῆ καὶ οὐρανό, σὲ κάμπους, βουνὰ καὶ δάση, ὅσα τῶν παλληκαριῶν π' ἀγκάλιασα καὶ μ' ἀγκαλιάσαν. Ὤ, τὰ ἅγια κόκκαλα, ποὺ σπαρμένα εἶνε σήμερα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, πῶς ἤθελα, γιὰ μοιρολόϊ τους, ἐτοῦτο ἐδῶ τὸ τελευταῖο σφύριγμά μου, νάναι...

Καὶ εἶπε ὕστερα γιῦρο; πικραμένος κ' ἐσιγανοτραγούδησε ἡ ὀξιά :

— «.... Σᾶν σήμερα μοῦ τόφεραν τὸ παλληκάρι ποὺ βόλι ἐχθρικὸ τοῦ ἔσχισε τὰ στήθη. Σύντροφοι μὲ ἀτημένια ἄρματα ποὺ βροντοχτύπαγαν, τὸ ἔδιο του ἀκολουθοῦσαν. Στὴ μάχη ἔπεσε ἀνήμερα τὰ Χριστούγεννα, προσφέροντας τὸν ἑαυτό του στὸ Θεὸ καὶ στὴν ἐλευθερία, θυσία. Τόρξαν μέσα στὸ μνῆμα, ποὺ ἔσκαψαν στὴ ρίζα μου : — «Καλὰ Χριστούγεννα !...» τοῦ φώναξε ὁ κατετάνιος. — «Καλὰ Χριστούγεννα !...» φώναξαν καὶ τὰ παλληκάρια, ἀδιάζοντας τὰ καρυοφύλλια τους στὸν ἀέρα.

»Καὶ βροντολαλήσανε τὰ πέρατα, σᾶν νὰ μούγγριζε ἡ σκλαβωμένη φύσι, σᾶν νὰ τραντάχτηκαν ψυχὲς ποὺ αἰῶνες κοιμηθῆκαν !...

»Τὸ θάψανε τὸ παλληκάρι...

»Ἡ ρίζες μου, τοῦ ρούφηξαν τὴν ἀντρεία καὶ τὰ νειάτα του καὶ ὥς τὸ τελευταῖο κλωνί, αἰσθάνουμαι τοὺς πόθους τοῦ κορμιοῦ ποὺ ἔφαγα !..

»Καὶ ὅταν ἔγινε πειὰ ἀνάστασι τοῦ γένους κι' ἐλευθερώθηκε ἡ Ἑλλάδα, τὴν νύχτα ποὺ ξυπνᾶνε τὰ φαντάσματα στὰ ἀργυροπράσινα τοῦ φεγγαριοῦ τὰ μάγια καὶ κᾶθε χρόνο καὶ καιρό, σᾶν σήμερα, ποὺ μανιασμένος ὁ ἀέρας μέσα στὸ λόγγο πνέει, τραγοῦδι τῆς λευτεριᾶς οἱ κλάδοι μου τοῦ ἔψελναν, τραγοῦδι τῆς λευτεριᾶς, τῆς λευτεριᾶς ποὺ αὐτὴ ἡ νύχτα τὴν βλόγησε στὸν κόσμο!»

Τσοπάνηδες ἐρχόντουσαν κάτω ἀπ' τὰ φύλλα μου.

***

Κι' ἀπολογιέται ὁ πεῦκος καὶ λέει :

— «... Τοὺς χρόνους τῆς σκλαβιᾶς ἐγὼ δὲν τοὺς γνώρισα.

»Σ' ἀνδρειωμένους χρόνους ἔζησα, ποὺ κλέφτες τρέχανε στοὺς δρόμους, κι' ἀσίκηκα τραγούδια ἀντηχοῦσαν. Πόσες φορὲς σὲ κλέφτικα συμπόσια βρέθηκα καὶ πόσες φορὲς ἡ κνίσσα τῶν ψητῶν, μὲ τὰ πράσινά μου φύλλα ἀγκαλιάστηκε σὲ ἐρωτικὸ ἀγκάλιασμα. ! Ἐμορφες βλαχοποῦλες τοὺς ἀνδρειωμένους κέρναγαν καὶ στὸ σημάδι ρίχνανε κι' ἀχολογοῦσε ὁ τόπος...

»Πῶς τὰ θυμᾶμαι ἀλήθεια τῶν κλεφτῶν τὰ Χριστούγεννα, ποὺ ἔκοβαν τῶν σκληῶν Τουρκῶνε τὰ κεφάλια καὶ γονατιστοὶ κατόπιν στὸ «προσκυνητάρι» πέφτανε, προσφέροντας τὸ μαλαμοκαπνισμένο κ' αἱματοβαμμένο των σπαθί, ἀνάθημα στὸν Χριστό τους καὶ προστάτη τους !...»

***

— «Κι' ἐγὼ τὶ νὰ σᾶς πῶ ἡ κουμαριὰ ἐφώναξε :

»Δὲν μ' ἔψαλλαν ἐμένα τραγούδια τῶν παλληκαριῶν, οὔτ' ἔκρυψα στὰ φύλλα μου ἀρματωλοὺς καὶ κλέφτες. Δὲν μὲ λιβάνισαν ἐμένα κνίσσες ψησταριῶν, οὔτε ἐστοίχισσα λεβέντες. Τὰ Χριστούγεννα τσοπάνους μόνον ἔβλεπα καὶ κοκκίνιζαν οἱ καρποί μου ἀπὸ τὰ κλεφτὰ φιλήματα ποῦδιναν ἡ δροσερὲς καὶ ροδομάγουλες βοσκοποῦλες στοὺς καλούς των, ἡ βοσκοποῦλες μὲ τὰ στήθη, σᾶν τὸ κρῦο νερό...

»Τὰ πρόβατα βελάζαν στὴν πλαγειά, πουλάκια παγωμένα καὶ ἐρωτιάρικα στὰ φυλλώματά μου τρυπῶναν καὶ κάπου μιὰ φλογέρα λάλαγε τὴν νειότη καὶ τὴν χαρά, ποὺ ἀγύριστα περνάει...»

. . . . . .

***

Καὶ ὅλο λένε καὶ ὅλο λένε στορίες τὰ ξῦλα τῆς φωτιᾶς.

Τ' ἀκούει ὁ Ντάλας ὅλ' αὐτά, τριγυρισμένος ἀπὸ φαντάσματα καὶ ἴσκιους ζωῆς, κι' ἀπομεινάρια...

Καὶ ὅσο ἡ ὥρα περνοῦσε τόσο κι' ὁ ψίθυρος τῶν ξύλων σώπαινε. Ἡ φλόγες πάψαν πειὰ τὶς ἱστορίες των καὶ ἡ φωτιὰ ἀποκοιμήθηκε. Σβύσαν τοῦ τοίχου ἡ σκιές, ἔφυγαν τὰ φαντάσματα ποὺ ἤρθανε μαζύ του νὰ γιορτάσουν τὰ Χριστούγεννα, κ' ἔκρυψε τὸ σκοτάδι τὸ παληὰ τὰ λείψανα ποὺ παραστέκαν γύρω.

Μιὰ ἄλλη γιορτὴ ἄρχιζε τώρα ἀπ' ἔξω.

Μὲ γυρμένο τὸ λευκό του κεφάλι ὁ Γέρω-Ντάλας, οὔτε κουνιέται πειά. Κοιμᾶται καὶ νειρεύεται καὶ ξαναζῆ στὰ παληὰ τὰ χρόνια...

Ἔξω ροδοχαράζει ἡ αὐγή. Ἡ ἐκκλησιὰ τελείωσε τὴ λειτουργία της κι' ὁλόχαρος ὁ κόσμος βγῆκε μὲ γέλια καὶ καλοχρονισμούς.

Τοῦ Ντάλα ὅμως τὰ Χριστούγεννα πέρασαν πειά... Ἔσβυσε στὸ τζάκι ἡ φωτιά, ἡ νύχτα πῆρε φεύγοντας τοὺς ἴσκιους καὶ τὰ φαντάσματά της, οἱ πεθαμένοι ξαναγύρισαν στὰ κρῦα μνήματά τους, κι' ὁ γέρος σὲ ὕπνο βαθύ, σὲ ὕπνο λησμονιᾶς βυθίστηκε. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Στὸ προσεχές : Τὸ τέλος τῆς ἱστορίας τοῦ «Ντουλαμᾶ» τὸ ὁποῖον ἀνεβλήθη λόγῳ τῶν πανηγυρικῶν φύλλων τῶν ἑορτῶν.